لــە بیــرەوەری ڕۆژنامەنووســێکی عێراقی دا.. نەژاد عزیز سورمێ

خالید قشتینی(*) ، ڕۆژنامەنووسێکی ئێراقییە، لە ڕۆژنامەی)الشرق الاوسط)ی لەندەنی کاردەکرد ، هەر لەو ڕۆژنامەیەش ڕۆژانە گۆشەیەکی دەنووسێ.

قشتینی لە گۆشەیەکدا (9ی تەممووزی 2002)دەنووسێ : لە وتارێکدا وتبووم »خالید قشتینی وا دەڵێ«: جوولانەوەی ئازادیخوازی نیشتمانی کە هەوڵی دەدا لە دەست ئیمپریالیزم »وای نووسیوە« ڕزگاری بێت، لە ئەساسدا ئەوانەی زیاتر داکۆکییان لە ڕزگاربوون دەکرد ، ئەوانە بوون لەسەردەمی عوسمانیدا فێری دزی و بەرتیلخۆری ببوون و دەیاندی ئینگلیزەکان ڕێی ئەوەیان لێدەگرن ، بۆیە بەناوی شۆڕش بەڕوویاندا دەوەستان..

بەو ڕەنگە مرازیان حاسڵ بوو و سەربەخۆییان دەست خست و هاتنەوە سەر پیشەی جارانیان لە دزی و بەرتیلخۆریی.. لەمبارەیەوە هەندێ لە برادەران لۆمەیان کردم و گوتیان: خالید دەزانی تۆ هەندێ جار تێدەپەڕێنی؟ بەقسەی تۆ بێ هەموو ئەو زەعیمانەی زیندان و دەربەدەرییان لە پێناوی سەربەخۆییدا بینیوە دزبوون؟ قشتینی بەباسکردنی یەکێك لە سەرەك وەزیرەکانی ئەوسا وەڵامیان دەداتەوە و دەڵێ: »لەو زەعیمانە براینە باسی (جەعفەر عەسکەری) یتان بۆ دەکەم، ئەو پیاوە لە دزی ئیستیعمار لە لیبیا شەڕی کرد و لە شۆڕشی عەرەبیدا بەشداربوو و خەباتی لە پێناوی سەربەخۆیی عێراقدا کرد…

ئەو پیاوە لە دەوڵەتی عێراقیدا بوو بە وەزیر، ئینجا سەرەك وەزیران تا ئەوەی زەعیمێکی نیشتمانپەروەری دیکە کوشتی و لە کۆڵی کردەوە..
ماوەیەك لەمەوبەر بیرەوەری تۆفیق سویدی سەروەزیرانم دەخوێندەوە، هەرچەندە عادەتیشم نییە وەختی خۆم بەو جۆرە شتانە بچوێنم ، چونکە بیرەوەرییەکانمان تێکەڵەیەکی عەجیبن لە نێوان درۆ و واقیع ، مرۆڤ نازانێ چۆنیان لێك جیابکاتەوە..

بەهەرحاڵ وەك لە بیرەوەرییەکانی سویدیدا خوێندمەوە ناوبراو – میری لیوا جەعفەری عەسکەری »وای نووسیوە« لەسەردەمی دەسەڵاتی نیشتمانیدا دەستی بەسەر زەوییەکی گرانبەهای کەناری دیجلەدا گرت

لە باشترین شوێنی بەغدا لە گەڵەکی عیوازییە.. ئەو زەوییە دیارە ئەمیری بووە (مڵکی دەوڵەت) میری لیوا عەسکەری دەستی بەسەردا دەگرێ و قەسرێکی گەورە بۆ خۆی لەسەر دروست دەکا کە بەسەر دیجلەدا دەڕوانێ »موبارەکە«، ئەوەشی لەبەری دەمێنێتەوە بە نرخێکی لە مستەحەق پتر دەفرۆشێتەوە دزەکانی تر! وەزیری دارایی ئەوسا ساسۆن حسقێل بووە، ئەو وەزیرەی تائێستا کەس بەقەد ئەو خزمەتی ئابووریی عێراقی نەکردووە .. حسقێل بە مەسەلەی ئەو ئەرزە دەزانێ و لای مەلیك فەیسەڵی یەکەم و تۆفیق سویدی سەرەك وەزیران خەبەر لە میری لیوا دەدا.. بەڵام وادیارە بەهیچ نەچووە.. دوای چەند مانگێك ئەمیندارێتی پایتەخت شەقامی سەرەکی ئەو ئەرزە دزراوە بە ناوی (شەقامی عەسکەری) ناوزەد دەکا و وەزارەتی موعاریفیش دوو قوتابخانەی لەسەر هەمان ئەرزی دزراو بەناوی قوتابخانەی عەسکەریی کوڕان و عەسکەریی کچان لێ دروست کرد.. بەو جۆرە ئەمە یەکەمین جاربوو ناوی دزێك لە شەقام و قوتابخانان بنرێ..« خالید قشتینی باسی شتی دیکەش دەکا.. بەڵام .. دیارە مشتێ نموونەی خەروارێکە .

(*) خالد ئەلقشتینی : نووسەر و ڕۆژنامەنووسی ناسراو لە 1929 لە بەغدا لە دایك بووە ، دەرچووی کۆلیژی ماف و ستوونووسێکی بەناووبانگ بوو لە چەندان ڕۆژنامە بە تایبەتی ڕۆژنامەی (الشرق الأوسط) و خەڵاتی ڕۆژنامەنووسی عەرەبی لە بواری ستوونووسیدا لە لەندەن بردووەتەوە . لە 2003 کۆچی دوایی کردووە .

)